

SELETUSKIRI

regionaalministri määruse „Maaeluministri 19. septembri 2018. a määruse nr 56 „Maaparanduse uurimistöö, maaparandussüsteemi projekteerimise, maaparanduse omanikujärelevalve ja maaparanduse ekspertiisi ala vastutava spetsialisti täienduskoolituse nõuded“ muutmise“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Regionaalministri määrus „Maaeluministri 19. septembri 2018. a määruse nr 56 „Maaparanduse uurimistöö, maaparandussüsteemi projekteerimise, maaparanduse omanikujärelevalve ja maaparanduse ekspertiisi ala vastutava spetsialisti täienduskoolituse nõuded“ muutmise“ (edaspidi *eelnõu*) on koostatud maaparandusseaduse § 36 lõike 9 alusel.

Maaeluministri 19. septembri 2018. a määruses nr 56 „Maaparanduse uurimistöö, maaparandussüsteemi projekteerimise, maaparanduse omanikujärelevalve ja maaparanduse ekspertiisi ala vastutava spetsialisti täienduskoolituse nõuded“ (edaspidi *määrus*) tehtavate muudatustega leevendatakse maaparanduse valdkonnas tegutsevate ettevõtjate juures töötavate vastutavate spetsialistide täienduskoolituse (edaspidi *koolitus*) nõudeid, et viia need kooskõlla tegeliku olukorraga maaparandusalaste koolituste valdkonnas.

Maaparandusseaduse § 36 lõike 5 kohaselt peab maaparanduse uurimistöö, maaparandussüsteemi projekteerimise, maaparanduse omanikujärelevalve ja maaparanduse ekspertiisi ala vastutav spetsialist (edaspidi *vastutav spetsialist*) läbima iga viie aasta järel Põllumajandus- ja Toidumeti heaks kiidetud õppekava alusel täienduskoolitusasutuses täiskasvanute koolituse seaduse ja selle määruse kohase koolituse. Määrusega on kehtestatud nõuded koolituse sisule, õpiväljunditele ja mahule. Möödunud on esimene tähtaeg pärast seaduse jõustumist, mille järel tuleb vastutavatel spetsialistidel koolitus läbida. See tõi esile kitsaskohad koolituse korraldamises, sh määruse nõuete täitmisel, ja tingis määruse muutmisevajaduse. Täienduskoolitusasutustel puudub huvi maaparandusalaste koolituste korraldamise vastu. Seetõttu ei ole viieaastase perioodi jooksul korraldatud määrusega nõutud suurimas võimalikus mahus koolitusi. Koolitusi on korraldanud vaid üks täienduskoolitusasutus – Eesti Maaülikooli Avatud Ülikool, kes on korraldanud lubatust viiest koolitusmoodulist üksnes neli moodulit. Seetõttu võib alates 1. jaanuarist 2025. a tekkida olukord, kus maaparanduse alal ei ole võimalik vastutava spetsialistina töötada isegi nendel isikutel, kes on osalenud juba kõikidel toimunud koolitustel. Sellises olukorras katkeks ehitustegevus maaparanduse valdkonnas täielikult. Määrust muudetakse ennetavalt, et sellist olukorda vältida. Maaparandusseaduse § 23 lõike 3 punkti 7 kohaselt peab maaparandussüsteemi ehitamise, sh rekonstrueerimise aluseks oleva ehitusprojekti koostama või seda kontrollima vastutav spetsialist maaparandussüsteemi projekteerimise alal. Kuigi riigi poolt korras hoitava ühiseesvoolu uuendamiseks ehitusluba ei anta, peab ka sellise eesvoolu uuendamiseks vajaliku uuendusprojekti koostama või seda kontrollima vastutav spetsialist maaparandussüsteemi projekteerimise alal.

Muudatustega ajakohastatakse maaparanduse uurimistöö, maaparandussüsteemi projekteerimise, maaparanduse omanikujärelevalve ja maaparanduse ekspertiisi ala vastutava spetsialisti koolituse sisu ning sellest tingitult ka õpiväljundite ja mahu nõudeid. Maaparandusseaduse kohaselt on koolitusnõude kehtestamise eesmärk tõsta vastutava spetsialisti erialast võimekust. See eesmärk on täidetud ka juhend- ja abimaterjale ning standardeid tutvustava kohustusliku koolituseta. Määruse muudatusega tagatakse järjepidev ehitustegevus maaparanduse valdkonnas ja esitatakse nõuded vaid nende koolitusteemade kohta, mis on vältimatult vajalikud maaparandusalal tegutsevate vastutavate spetsialistide erialateadmiste värskendamiseks ja omandamiseks.

Eelnõuga vähendatakse ka määruses nõutud koolitusteemasid. Selliseks teemaks on juhend- ja abimaterjalid ning standardid, millega on vastutaval spetsialistil võimalik tutvuda ka iseseisvalt.

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostas Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi maapoliitika ja riigivara osakonna nõunik Merly Kiisler (625 6241, merly.kiisler@agri.ee). Eelnõule tegi õigusekspertiisi Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Christel Ilves (625 6261, christel.ilves@agri.ee) ning keeleliselt toimetas eelnõu ja seletuskirja sama osakonna peaspetsialist Heleri Piip (625 6165, heleri.piip@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb neljast punktist.

Eelnõu punktiga 1 tunnistatakse kehtetuks paragrahvi 2 lõigete 1–4 punkt 3, mille kohaselt tuleb erinevate alade vastutava spetsialisti koolitustel käsitleda juhend- ja abimaterjale ning standardeid. Tavaks on saanud, et kui uued juhendid on valminud, korraldab juhendi koostaja juhendit tutvustava koolituse. Juhenditega on võimalik ka iseseisvalt tutvuda, vajaduse korral saab sellisel koolitusel osaleda ka siis, kui see ei ole määrusega otseselt nõutud. Ühelt poolt puudus varem nõudlus sellise koolituse vastu ja teisalt polnud täienduskoolitusasutustel huvi neid teemasid oma koolitustel käsitleda ega selleteemalisi koolitusi korraldada. Seetõttu ei olegi veel Maaülikooli Avatud Ülikoolis juhend- ja abimaterjale ning standardeid tutvustavat koolitust toimunud. Samas on viie aasta jooksul valminud üks maaparanduse valdkonna juhend, mille tutvustamiseks on juhendi koostajad korraldanud tasuta koolitusi. Keskkonnaameti tellimusel valmis 2023. aastal „Maaparandussüsteemide negatiivsete mõjude leevendus- ja kompensatsioonimeetmete rakendamise juhise“ koos õigusliku analüüsiga ning juhise lühendatud versioon. 2022. aastal valmis Maaülikooli uuring „Drenaažkuivendusega põllumajandusmaal hajukoormuse leviku iseärasuste selgitamine ja hajukoormuse ohjamise meetodite täpsustamine“, mille käigus korraldati tasuta koolitus maaparandusala projekteerijatele, kus tutvustati uuringu tulemusi. Nimetatud juhendi ja uuringu tutvustamise koolitustel on maaparanduse ala vastutavad spetsialistid küll osalenud, kuid need koolitused ei ole olnud Maaülikooli Avatud Ülikooli täienduskoolituse õppekava osa, mistõttu ei lähe need ka koolitusnõude täitmise arvestamisel arvesse. Seega võetakse muudatuse tõttu koolitusel käsitletavate teemade loetelust välja nõue tutvustada koolitusel eri juhend- ja abimaterjale ning standardeid, kuna need on kättesaadavad Keskkonnaameti ning Põllumajandus- ja Toiduameti kodulehelt ning maaparanduse valdkonna spetsialistid kasutavad neid oma töös iga päev ja iseseisvalt.

Eelnõu punktiga 2 tunnistatakse kehtetuks paragrahvi 3 lõigete 1–3 punkt 2, mille kohaselt on eri maaparandusalade vastutava spetsialisti koolituste õpiväljundiks juhendite ja abimaterjalide tundmine. Muudatuse vajadus on tingitud eelmises punktis kirjeldatud muudatusest. Juhendeid käsitleva teema puudumise korral ei saa ka koolitusel nõuda asjakohase õpiväljundi saavutamist.

Eelnõu punktiga 3 vähendatakse paragrahvi 4 lõikes 2 koolituse õppemahtu 40 tunnilt 28 tunnile. Muudatuse tingib punktis 1 kirjeldatud muudatus, mis vähendab koolitusteemade mahtu. Koolitusteemade vähenedes muutub ka õppemaht.

Eelnõu punktiga 4 parandatakse paragrahvi 4 lõikes 4 esinev ebatäpsus – asendatakse sõna „koolitaja“ sõnaga „koolitusasutus“. Koolituse läbimise ja õpiväljundite saavutamise kohta väljastab tõendi või tunnistuse täienduskoolitusasutus, mitte koolitaja.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõul ei ole puutumust Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Määruse mõjusid on hinnatud määruse väljatöötamisel¹. Määruse muutmise eelnõul on positiivne mõju majandusele – äritegevuse aktiivsusele, ettevõtete jätkusuutlikkusele ning metsa- ja põllumajandusele. Mõjutatud sihtrühm on maaparandussüsteemi projekteerimise, maaparanduse uurimistöö, maaparanduse omanikujärelevalve ja maaparanduse ekspertiisi alal tegutsevad ettevõtjad. Mõnevõrra väheneb sihtrühma koolitustel osalemise kohustus, sest muudatusega vähendatakse kohustuslike koolituste mahtu. Teine sihtrühm on need kuivendatud maatulundusmaa omanikud, kes vajavad esimese sihtrühma teenust maaparandussüsteemi ehitusloa aluseks oleva rekonstrueerimisprojekti koostamiseks. Muudatuseta tekiks tõenäoliselt olukord, kus ehitustegevus maaparanduse valdkonnas mõneks ajaks seiskuks, sest 2025. aastaks ei oleks ükski vastutav spetsialist läbinud nõuetekohases mahus koolitusi, mistõttu ei oleks Põllumajandus- ja Toiduametil võimalik ehituslubasid anda. Mõlema sihtrühma suurus, mõju avaldumise sagedus ja ebasoovitavate mõjude risk on väike. Koolitusmahtu vähendatakse kohustuslikest teemadest juhend- ja abimaterjalide ning standardite teema väljajätmise abil. Juhend- ja abimaterjalid on kõigile kättesaadavad Keskkonnaameti ning Põllumajandus- ja Toiduameti kodulehelt. Nendega on võimalik iseseisvalt tutvuda ning erinevatel maaparandusaladel tegutsevad vastutavad spetsialistid kasutavad neid oma töös iga päev, mistõttu ei teki olulist ohtu, et teadmatusest võiks tekkida olulisi projekteerimisvigu.

Määruse muudatusega ei kaasne sotsiaalset ega demograafilist mõju, samuti mõju riigi julgeolekule ega välissuhetele, elu- ega looduskeskkonnale, regionaalarengule, riigiasutuste ega kohaliku omavalitsuse korraldusele, sh ei kaasne muud otsest ega kaudset mõju.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine ei eelda lisategevusi ega -kulutusi riigieelarve vahenditest.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Määruse eelnõu töötati välja, konsulteerides Eesti Maaülikooli ning Põllumajandus- ja Toiduametiga. Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ja Kliimaministeeriumile.

¹ [RT I, 21.09.2018, 8](#)